

İlköğretmen Okulları Müfredat Programı'nın (1953) inşat (şiir okuma) bölümünde bugün de anlam ve değerini korumakta olan şu açıklamalar bulunmaktadır:

1 — İnşat (şiir okuma) çalışmaları sözlü kompozisyon, müsamere, toplantı faaliyetleri, aşırıya kaçılmadan, birleştirilmelidir.

2 — İnşat edilmek üzere çocuklara verilecek parçaların, her şeyden önce, seviyeye uygun ve güzel olmaları gerekir. Mânâsı anlaşılmayan ve güzelliği duyulmayan eserlerin bu çalışmalara alınması, beklenen faydaları sağlamayacaktır. Keza, okul havasına uymayacak veya herhangi bir topluluğu kırarak nitelikte metinlerin, inşat edilmek üzere çocuklara verilmesi doğru değildir. Bilhassa bir topluluk karşısında okunacak parçaların seçiminde, öğretmenin çok dikkatli bulunması lâzımdır.

3 — Öğretmen, başlangıçta güzel parçaları okuyarak, bunları hatırd tutmaları için öğrencileri teşvik etmeli ve zamanla, bellecekleri parçaların seçimini kendilerine bırakmalıdır. Bu sayede onların tek tek hangi konuları sevdikleri de anlaşılacak, şahsiyetlerini bu yönden geliştirme tedbirleri kolaylıkla alınacaktır.

4 — Okullarımızda sık sık rastlanan başlıca inşat hataları şunlardır: Seslerde ve hareketlerde mübalâğaya ve yapmacığa gitme (meselâ bir şiiri, bir hitabeyi garip bir beste ile, fazla işaretler yaparak okuma), bağırma, her sözü aynı zamanda bir jestle ifadeye çalışma, heyecana kapılma. Bir kısım öğrenciler, normal olmayan bu hareketler dolayısıyla, kalabalık karşısında bir şey okumaktan kaçınmaktadırlar. İnşatta en çok dikkat edilecek noktalar, sesin ve jestlerin mânâya ve hisse göre idaresidir. Bu idarede, çocuğun, bambaşka bir insan sanılacak derecede değişmemesi esastır.

5 — İnşat çalışmalarında, telâffuz hatalarını giderme, çekingen çocukları topluluk karşısında söz söylemeye alıştırma, öğrencilere bazı kelimeleri kullanma cesaretini verme, nihayet güzel parçaların hatırd kalmasını sağlama konularında faydalanılır.

6 — Okulda ara sıra yapılacak şiir okuma yarışmalarıyla inşat çalışmaları kuvvetlendirilir.

7 — Uygun parçalar üzerinde, mahçup çocuklara inşat cesareti vermek, ses ve telâffuz hatalarını düzeltmek, çocuklara birlikte ve düzenli iş yapma zevkini kazandırmak maksadıyla, söz korosu denemeleri de yapılabilir. Söz korosunda, sesin ve söyleyişin tabii olması gerekir. Buna bütün sınıf katılabilir. Diyaloglara, nakaratlara göre türlü gruplar ve tek öğrenciler arasında yeni tertipler düşünül-

lebilir. Bu çeşit çalışmaların hafif güldürücü parçalarla başlaması ve gitgide ciddileşmesi uygun olur (5).

Yeni İlkokul Programı'nın (1968) «İnşat» bölümünde de şu satırlar bulunmaktadır:

1. Öğrenciler, manzum yazıların düşünce, duygu ve ahlâk değerini belirtme yeteneğini kazanarak sanat zevk ve sevgisini elde ederler.

Bir topluluk önünde, heyecanlarına hâkim olarak okuma alışkanlığı ve kendilerine güven duygusu kazanırlar.

Öğrenciler; kendi seviyelerinde sanat değeri taşıyan manzum yazıları, düşünce, duygu ve ahenk değerlerini belirtecek şekilde okumaya alışmalıdırlar. İnşat dediğimiz bu etkinlik, öğrencilere topluluk önünde okuyabilmek alışkanlığını ve manzum yazıyı daha iyi duy-mak yeteneğini kazandırır.

İnşat edilecek yazının mutlaka ezberlenmesi gerekmez. Ezberleme, bazı öğrenciler için güçlük yaratabileceği gibi, zamanın, gücün boşa gitmesine de sebep olabilir. Bundan ötürü, bazı hallerde metnin bir kâğıttan veya kitaptan izlenmesine de izin verilmeli, asıl amacın güzel okumak olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

İnşat sırasında öğrencilerin jestleri ve ölçsüz bağrımları, onları kırmadan düzeltilmelidir. Bu konuda öğretmen, öğrencinin tabii hareketlerini büsbütün değiştirmek, büyük insanlara ve sanatçılara özgü jestler öğretmek yoluna gitmemeli; çocuk kişiliğinin belirmesine imkân vermelidir.

Öğrencilerin inşat edecekleri metinler, seviyelerine göre, millî şiirler, tabiat ve kahramanlık şiirleri, manzum hikâyeler, duygusal şiirler olabilir. İlk sınıflarda tekerlemeler de ezberlettirebilir.

İnşat çalışmalarına en çok, okuma dersi içinde yer verilmelidir. Çeşitli kaynaklardan (radyo, teyp, öğrenci, vb.) faydalanılarak öğrencilere iyi inşat örnekleri verilmelidir.»

Şiirin Masalla İlişkisi:

Masalın şiirle ilgisi gün kadar bellidir. Bazen bu iki sanatı birbirinden ayırmaya imkân da yoktur. «Masal, şiirin yanında yer alır. Bir bakışta bu, tuhaf görülebilir. Fakat unutmamalıdır ki, masalın asıl niteliği; bütün insanları, ülkeleri, fikir gelişmelerini (medeniyet derecesi ne olursa olsun) ilgilendirmekten ibarettir. Masaldan zevk almayanlar emin olunuz ki, Homeros'un manzumelerinden, Divina